

મોરબીલે બીજેપીલાઈ ગુજરાત હાઈસીકો રૂપમા રાજ્ય સરકારકો સૂચનાકો જવાફ સુન્ન જારી રાહુછ

અનિલ કુમાર

ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતલે અક્ટોબર ૩૦ મા મોરબીમા ભુંડિએકો પુલકો દુખદ પતનમા રાજ્ય સરકારકો બયાન સુન્ને અપેક્ષા ગરિએકો છ જસમા ૫૫ બાલબાલિકા સહિત ૧૩૫ જાનકો મૃત્યુ ભાએકો થિયો । ઉચ્ચ અદાલતલે ઉત્ત મુદ્દાકો સ્વતઃ નોટિસ લિએકો થિયો ર અખબારકા રિપોર્ટર્સલાઈ નિવેદનમા પરિણત ગરેકો થિયો ર અસાધારણ ઇશારામા મૃતકહરૂની શોક વ્યક્ત ગર્ન અદાલતમા દુર્ઝ મિનેટ મૌન ધારણ ગરેકો થિયો ।

યદ્યપિ ભાજપા ર ગુજરાતી મિડિયાલે યસ ત્રાસદીલાઈ બેવસ્તા ગરેકો છન, ર થોરાલે યસલે અર્કો મહિનાકો વિધાનસભા ચુનાવકો નતિજાલાઈ પ્રભાવ પાર્ન આશા ગર્દછ । ભાજપાલે ૧૯૮૬ દેખિ મોરબી નગરપાલિકાલાઈ નિયન્ત્રણમા રાખેકો છ, કાગ્રેસલે જમ્મા દુર્ઝ વર્ષકો છોટો અવધિમા અવરોધ ગરેકો । પ્રદેશ સરકારલે નગરપાલિકાકા પ્રમુખ કાર્યકારી અધિકૃતકુલાઈ નિલમ્બન ગરેકો છ ર કાગ્રેસબાટ બહિક્વાર ભાએકા મોરબીકા વિધાયકલાઈ ટિકટ દિન અસ્વીકાર ગરેકો છ । યસલે દુર્ઘટનાકો છાનબિન ગર્ન એસઆઈટી ર એક સમિતિ પનિ ગઠન ગરેકો છ, ર બીજેપીલે આશા ગરેકો છ કિ યો કદમ ઉચ્ચ અદાલતલે પર્યાપ્ત માન્નેછ ।

તર, ફરાર ઉદ્યોગપતિ જયસુખ પટેલ જસકો કમ્પની અજન્તા સ્થાનુપયાકવર્ડ કમ્પનીલાઈ ભુંડિએકો પુલ મર્મત સમ્ભારકો ઠેકા દિઝિએકો થિયો, કિન પત્રકા, સોધપુછ ર મુદ્દા ચાલાઉન બાંકી છ ભન્ને કુરા બુફાઉન ગાઢો હુન સક્છ । પટેલ, બીજેપી કો એક પ્રમુખ વાતા ર એક પ્રભાવશાલી ઉદ્યોગપતિ માન્નોછ, પર્યવેક્ષકહરૂ ભન્નન, ચુનાવ સમાપ્ત હુનુ ભન્દા પહિલે હટાઉન સમ્ભવ છૈન ।

તર ઉદ્યોગીભન્દા પનિ બઢી દોષી ભને પુલ મર્મતકો અનુભવ નભએકો કમ્પનીલાઈ બિના બોલપત્ર ને ઠેકા લિન દિને અધિકારી હુન । મર્મતકા લાગી કમ્પનીલાઈ દુર્ઝ કરોડ રૂપૈયોં તૈરેકો ભાએ, પનિ ઉપ(ઠેકેદારલે) માત્રે ૧૨ લાખ રૂપૈયોંમા કામ ગરાએકો સમાવારમા કુનૈ સન્નોષજનક સ્પષ્ટીકરણ દિઝિએકો છૈન । થપ રૂપમા, ઉપ(ઠેકેદારલે) ભુંમા કાઠકો ફ્યાકહરૂ આન્સુનિયમકો પાનાલે પ્રતિસ્થાપન ગરે તર ૧૪૦ વર્ષ પુરાનો રધુ શર્મા કાગ્રેસકો અભિયાનકો નિરીક્ષણ

ઘોષણા ગર્નુ અધિ વિજ્ઞહરૂકો રાય લિએન્ન ।

યદિ ઉચ્ચ અદાલતલે સોમબાર કડા પ્રશ્નહરૂ સોછ્છ ર રાજ્ય સરકારલાઈ કડા કદમ ચાલ્ન નિર્દેશન દિન્છ ભને, મોરબીલે અર્પે ચુનાવમા છાયા પર્ન સક્છ । પ્રધાનમન્ત્રી નરેન્દ્ય મોરીકો ગુજરાતમા લોકપ્રિયતા, રાજ્યકા ઉદ્યોગપતિ ર વ્યાપારી સમુદાયલે બીજેપીલાઈ દિઝિએકો અથક સમર્થન, નૌકરશાહી ર પ્રહરીકો ભાજપાત્રિકો વફાદારી ર મધ્યમર્વર્ગ ર વ્યાપારીહરૂકો સમર્થનલે ભાજપાકો જિત સુનિશ્ચિત ગરેકો છ । વિગતકો ચુનાવ દેખિએ ।

તૈપનિ, ૨૦૧૭ મા કેવલ ૯૯ સીટહરૂ

ગર્ન ગુજરાતમા ક્યામ્પ બસેકા છન, તર કાગ્રેસ યસ પટક મૈદાનમા દેખ્ખિદેન ર ગત ચુનાવમા જસ્તો આક્રામક છૈન ભને લોકપ્રિય ધારણ છ । સોનિયા ગાંધીકા દિવગત રાજનીતિક સલલાહકાર અહુમદ પટેલકો પનિ પાર્ટીલે અનુપરિસ્થિત મહસુસ ગર્ને પરાપરાગત બુદ્ધિ હો । ૨૦૧૭ મા હાર્દિક પટેલ, અલ્પેણ ઠાકોર ર જિંગનેશ મેવાની આફેલે આન્દોલનકો નેતૃત્વ ગરેકો જસ્તો યસ પટક કુનૈ જનાન્દોલન નભએકો સ્વીકાર ગર્દે મેવાની, દ કિવન્ટલાઈ દિઝિએકો અન્તર્વર્તમા આશાવાદી દેખિએ ।

‘પાર્ટીલે ઠૂલા ન્યાલીહરૂ ગર્દેન,

જિત્વસસ્મ પ્રચેક લગતાર ચુનાવમા બીજેપીકો સીટહરૂ ઘટદૈ ગયો । યદિપિ, યસલે ૧૭ કાગ્રેસકા વિધાયકહરૂ તહમા જનસમુદાયમા પુછ્છો- યો કુરા પ્રધાનમન્ત્રી મોરીલે પનિ સ્વીકાર ગરેકો છન । હામીસંગ સક્રિય બુથ સમીતિહરૂ, સામુદાયિક પ્રભાવકારહરૂ ર ભૂમી સ્તરકા કાર્યકર્તાહરૂ યસ પટક અખ વ્યવરિસ્થિત રૂપમા કામ ગરિરહેકો છ કિનકિ નિરાશ ભાએકા ભાજપા વિરોધી મતદાતાહરૂલે વિપક્ષી વિધાયકહરૂલે ચુનાવ પછ૒ વિપક્ષમા ભાગ લિને હો ભને વિપક્ષલાઈ મતદાન ગર્ને બિન્દુમા પ્રશ્ન ઉત્તાંછન ।

૨૦૧૭ મા રાહુલ ગાંધીલે પનિ ગુજરાતમા વ્યાપક પ્રચાર ગરેકો થિએ, તર યસપટક ઉનલે રાજ્યમા ચુનાવી પ્રચારકા લાગી ધેરે સમય દિન સંકેછન ભને સ્પષ્ટ છૈન । રાજસ્થાનકા મુખ્યમન્ત્રી અશોક ગેહલોત ર ઉનકા વિશવાસપાત્ર લેપિન્નેન્ટ રધુ શર્મા કાગ્રેસકો અભિયાનકો નિરીક્ષણ

યો મિડિયાકો લેન્સમા દેખિયેન, તર હામી નુકકડ સભાહરૂ ગર્દેછો, ગ્રામીણ તહમા જનસમુદાયમા પુછ્છો- યો કુરા પ્રધાનમન્ત્રી મોરીલે પનિ સ્વીકાર ગરેકો છન । હામીસંગ સક્રિય બુથ સમીતિહરૂ, સામુદાયિક પ્રભાવકારહરૂ ર ભૂમી સ્તરકા કાર્યકર્તાહરૂ યસ પટક અખ વ્યવરિસ્થિત રૂપમા કામ ગરિરહેકો છન । ૨૦૧૭મા હામીસંગ ત્યો કમી થિયો, મેવાનીલે ભને, રાજ્યમા કાગ્રેસકા કાર્યકારી અધ્યક્ષ ।

પહિલો પટક, ઉનલે થે, ઉનલે ભાજપા કાર્યકર્તાહરૂમા પનિ ઉત્સાહ, ઉર્જા વા ઉત્સાહકો કમી પાએ । બેરોજગારી, સરકારમા અનુબંધિત રોજગારી ર ઉચ્ચ મૂલ્ય જસ્તા મુદ્દાહરૂલે પનિ ભાજપાકો લાગી ચુનાવકો નતિજાલાઈ પ્રતિકૂલ અસર પાર્ને ઉનકા વિશવાસ છ ।

આમ આદમી પાર્ટી ૯૩૦૦ રાજ્યમા દ્વારા બઢેકો છ, મેવાનીલે ભને,

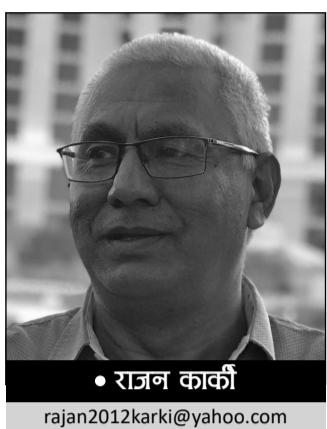
પાર્ટીમા જનાધારકો કમી છ । સામાજિક સંજાલમા ઘુસપેઠ ગર્ન સજિલો ભાએ પનિ પાંચ-છ મહિનામિત્ર ૧૮ હજાર ગાંઢુમા ઘુસપેઠ ગર્ન ગાઢો ભાએકો ઉનકો બુફાઇ થિયો શંકરસિંહ વાધેલાકા છોરા સમેત એપી ર બીજેપી દુબેકા અન્ય નેતાહરૂકો મેજબાનસંગ કાગ્રેસમા પુનસ્ આમ આદમી પાર્ટીકો મુખ્યમન્ત્રીકો અનુહારકો રૂપમા પ્રસ્તુત ગરિએકો પ્રમુખ નેતા ઇન્દ્યાનિલ રાજ્યગુરુની નિર્ણય પનિ રાજનીતિક રૂપમા મહત્વપૂર્ણ છ ।

ભાજપાલે કુનૈ કસર બાંકી રાખેકો છૈન ભને કુરા પ્રધાનમન્ત્રીકો વ્યાપક અભિયાનબાટ પ્રષ્ટ હુંચ । ઉનલે યસલાઈ

સરકારી વિદ્યાલ્ય ર અસ્પતાલહરૂકો ગરિબ અવસ્થા પનિ આમ આદમી પાર્ટીકો સંશક્ત અભિયાનકો કારણ ચુનાવકો મુદ્દા હો ।

બીજેપીલે વિપક્ષી નેતાહરૂલાઈ પ્રહાર ગરેર ર વિદ્યોહિહરૂલાઈ નિશાના બાનાર સત્તા વિરોધીકો પ્રતિરોધ ગર્ન ખોજેકો છ । જિંગનેશ મેવાની વિરુદ

फेरि अस्थिरता, उही अराजकता

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

घच्छव्याउनु पर्छ । प्रधानन्यायाधीश अहिले पनि महाभियोग बोकेर अवकाश भएका छन्, तिनको तत्काल निर्णय गर्नुपर्छ । भ्रष्टाचारका अनेक मुद्दा छन्, तिनको इनोफानो गराउने जिम्मा यिनै नयाँ र युवा विजेता सांसदहरूको हुनेछ ।

निश्चित छ, सरकार गठबन्धनकै बन्नसक्छ, एकदोस्तालाई धोकेवाज भनेर गठबन्धन भाँडिन पनि सक्छ । कांग्रेस र एमाले मिलन सक्छन्, एमाले र माओवादी पनि एक हुनसक्छन् । चुनाव अधि र चुनावका बेलामा गठबन्धन र एमालेबीच यति धैरे तिक्ताता बढेको छ कि एकले अर्कोलाई खुइल्याउन कुनै कसर बाँकी राखेनन् ।

यसकारण एमालेले मधेशवादी, स्वतन्त्रहरूको विश्वास जिल्ले प्रयास गरेर सरकार बनाउन पनि सक्छ । चुनसुकै अवस्थामा नयाँ अनुहारहरू सरकार निर्माणको निर्णयक झोत बन्नसक्छन् । यही बेला हो, सासन प्रशासनमा सुधार ल्याउन नवप्रेशी सांसदहरूले गहन भूमिका खेल्नुपर्ने समय ।

निर्वाचन परिणाम आँदेछ, केही दिनमै संसदको बैठक बोलाइनेछ । संसद प्रवेशको पहिलो दिनदेखि नवप्रेशीको अग्नि परीक्षा सुरु हुनेछ । मतदाताले यिनलाई निकै आशा गरेर पठाएका छन्, यिनका हरेक क्रियाकलापलाई नियालेर हेर्नेछन् । यिनको काम गराइमा मतदाताले भावी दिनमा कसरी मतदान गर्न भन्ने निर्णय पनि गर्नेछन् ।

चुनाव सकियो, धैरे खोटा सिक्काजस्ता नेताहरू छाँटिए, जनताले पत्त्याएनन् । चुनाव हारिञ्च कि भन्ने भयले संसदीय मर्यादासमेत लाघेर विच्याउन, कराउन थालेकाहरू केही संसदमा पुगेका छन्, केही सङ्करमै पछारिए । विगत ५५ वर्षमा जनताको कुरा सुनेको भए, जनताप्रति जवाफदेही भएको भए, यसरी

नेतृत्व परिवर्तन नहुन सक्यो । जसरी पनि जनादेश लिने र जनतामाथि अत्याचार गर्ने बानी परेका गैडाका छालाङस्ता नेताहरूलाई जसरी पनि चुनाव जिल्लु, जित्नका लागि साम दाम दण्ड भेद प्रयोग गरे । गरीबको मतको दुरुपयोग गर्ने तिनको बानी सुधिएन । जो चरित्र भ्रष्ट छन्, तिनलाई देश र जनताको कुनै चिन्ता छैन, चिन्ता छ त सत्ता, शक्ति र प्रभावको छ । त्यसैले करोडदेखि अर्वसम्मको चलखेल गरेर भोट किन्ने, चुनाव जिल्ले रणनीतिमा नेतृत्व लागेको देखियो । यो परम्परालाई तोड्ने विजेता बनेका नयाँ अनुहारले हो ।

निश्चित छ जिति बढी खर्च गरे, चुनाव जितेपछि त्यो पैसा असूलतिर लाग्नेछन् । यो भ्रष्टाचारको प्यालहरू थुन्ने जिम्मा नवप्रेशी युवाहरूको हो । अर्थात्, बानी बिग्रेकाहरूबाट हुने भ्रष्टाचार नै हो । विधिको शासन भनेको त भाषण गर्ने विषयमात्र हुनपुग्यो । समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली भन्ने यिनको नारा चुनाव जिल्ले छन् भ्रमजालामात्र हो । यो जालो तोड्न सकिएन भन्ने त्रिशंकु संसद र मिलिजुली सरकारबाट देश र जनता फेरि जिल्लन सक्छ ।

हरेक पार्टी र नेताले घोषणापत्र बोकेर घरदैले पुगेका थिए । मतदाताको खुट्टा ढोग्नेदेखि मतदाताको खेतबारीमा काम सधाउनसम्म पुगेको देखिएको हो । ५ वर्षमा

गरिया लाग्दै गएको नेतृत्व अब त बेकम्मा, निकम्मा भयो भन्दा हुन्छ । किनकि कुनै नेताप्रति जनविश्वास नै छैन । हो, चुनाव आयो, जनताले मतदान गरे । तर यो रामो उमेदवार भनेर मतदान गर्ने वातावरण धेरै थेरै देखियो । नो भोटको अथवा चुनाव जितेर गैरजिम्मेवार हुनेलाई रिकल गर्ने व्यवस्था पनि छैन । मेसिनबाट मतदान गर्ने व्यवस्था यिनैले गरेनन् किनकि जालफेल गर्न पाइन्न भनेर । मात्र परिवर्तनका बाहक हो भनेर भाषण गर्ने र अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा गरेर भए पनि चुनाव जिल्ले यिनको मुख्य उद्देश्य रहेको देखियो, यसमा धेरै जना सफल पनि भए । तर अब सुनभै टल्कने नेता निस्कनु पर्छ । राष्ट्रले पत्त्याउने, विश्वास गर्ने नेता जन्मिनु पर्छ ।

● ● ●

सरकार गठबन्धनकै बन्नसक्छ, एकदोस्तालाई धोकेवाज भनेर गठबन्धन भाँडिन पनि सक्छ कांग्रेस र एमाले मिलन सक्छन्, एमाले र माओवादी पनि एक हुनसक्छन् चुनाव अधि र चुनावका बेलामा गठबन्धन र एमालेबीच यति धैरै तिक्ताता बढेको छ कि एकले अर्कोलाई खुइल्याउन कुनै कसर बाँकी राखेनन् । यसकारण एमालेले मधेशवादी, स्वतन्त्रहरूको विश्वास जिल्ले प्रयास गरेर सरकार बनाउन पनि सक्छ । चुनसुकै अवस्थामा नयाँ अनुहारहरू सरकार निर्माणको निर्णयक झोत बन्नसक्छन् । यही बेला हो, सासन प्रशासनमा सुधार ल्याउन नवप्रेशी सांसदहरूले गहन भूमिका खेल्नुपर्ने समय ।

कुनै कसर बाँकी राखेनन् यसकारण एमालेले मधेशवादी, स्वतन्त्रहरूको विश्वास जिल्ले प्रयास गरेर सरकार बनाउन पनि सक्छ

● ● ●

जनतालाई बेवास्ता गर्नेहरू चुनावका बेलामा मतदाता रिकाउन पुग्नु भनेको फेरि पनि मतदातालाई उल्लु बनाउने खेलोमात्र थियो । यो कुरा मतदाताले बुझेर निर्णय दिएका छन् । अब जनताप्रति जिम्मेवारी निभाउने बेला आयो, निभाउलान् कि उही पुरानै बाँदर चाला देखाउन ?

सबै टल्कने वस्तु सुन हुँदैनन् । यो कहावत नेपाली राजनीतिमा दयाकरै मेल खान्छ । जनयुद्ध अथवा जनआन्दोलनमा निकै टल्कदार देखिएका हात्रा नेताहरू १५ वर्षमा खोटा साबित भए । एकजना पनि राष्ट्रले देखे सुन्ने नेतृत्व छैन । परिवर्तनपछि

अचम्म त के छ भने पहाड वा तराईका किनारातिर गएर सोधा तिनले एकदुई नेताको नामबाहेक केही भन्ने सकेनन् । तिनले जानेको कुरा भनेको चुनाव आयो, केही पैसा पाइन्न, मिठो खान पाइन्छ भन्ने मात्र हो । चुनाव भनेको के हो ? चुनावमा दिने मतको महत्व कति छ, यसबारेमा उचित संघेतनाको अभाव छ । अब चेताना फैलाउनु पर्छ । यसरी सधै मतदातालाई अच्युतारमा राखेर हुँदैन, तिनको क्षमता बुद्धि गराउने पर्छ ।

हुन त दीपक मनाङ्गेर सर्वसम्मत जितेपछि राजनीतिक दलहरूकै ओजन थाहा लाग्छ । बाँकी जनताको कुरा के गर्नु र ?

छल गर्नु राजनीतिक उद्यम हो । राजनीति व्यवसाय बनेको छ । नेता जनतालाई छल्न, प्रशासक कानुनलाई छल्न, उद्यमी व्यापारी भ्याट, कर ठग्न । अदालत न्यायको नौसिङ्ग देखाउँन । ०६३ सालपछिका दिनमा आ-आफ्ना सख्य र पहुँचले सकेजति लुँने क्रम तीव्र गतिले बढ्नुको कारण छलनीति हो । इमानको खडेही हो । अब छलनीति चल्न दिनुन्न ।

आफूले दायित्व पूरा गर्न नसक्दा अराजकता बढ्यो भन्ने लज्जावोध कुनै स्थापित नेताको अनुहारमा देखिदैन । उनीहरू नै चम्किरहेका छन्, रितो भाँडे बजेहै बजिहेका छन् । शायद यस्तै परिस्थितिलाई मध्यनजर राखेर उखान बनेको होला- नङ्गा नाचे हजार दाउ । मंसिर ४ को निर्वाचन पुराना नेताहरूको नङ्गा नाच बढी हो । नयाँ आएका छन्, तिनले यो उखानलाई बदल्नुपर्छ ।

राजनीतिक नेतृत्वमा क्षमता हुन्छ, उदारता, गतिशीलता र दूरदर्शिता हुन्छ । त्यस्तो युग भएका नेतालाई राजनेता मानिन्छ । ०६३ सालमा निरङ्गकूशता चाहिदैन भनेर जनताले परिवर्तनमा साथ दिए । तिनै जनताका लागि लोकतन्त्र कौवालाई बेल पाकेसरह भयो । नेताका लागि लोकतन्त्र बाँदरको हातमा नरिवल बनेको छ । अब सुरु हुनुपर्छ, लोकतन्त्र लोकका लागि हो । लोकतन्त्रका लोक देखिनुपर्छ । लोकतन्त्रमा लोकअपेक्षाको संवेदन हुनुपर्छ ।

लोकतन्त्रिक वसन्त आयो, नेता र तिनका आफन्तजनलाई आयो । चोर डाँकालाई आयो, भ्रष्टलाई आयो, गुण्डा माफियालाई आयो । लोकले वसन्त देखन पाएन । लोकले देखेको भोगेको अराजकता हो । यो चुनावपछि पनि उही मिलिजुली सरकार, सेटिङ र भागशान्ति सरकार आउने हो । स्थिरता र विकास केही हुनेवाला छैन । भ्रष्टाचार भन्न बदनेछ । अर्थात् नेपाल श्रीलंकाको जस्तो आर्थिक अराजकताको सिकार हुने जोखिम बढी छ । नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, थिङ्क टेक सबै तमासा हेरेर बसेका छन् । जुन दुर्भाग्यजनक रिति हो ।

यो चुनाव आशीर्वाद होइन, सराप बन्नेवाला छ । सराप बन नदिने दायित्व नवप्रेशी सांसदहरूको हुनुपर्छ । पुरानालाई सुधार्न र भ्रष्टाचारी परम्परा तोड्ने जिम्मा नयाँ अनुहारहरूले गर्नुपर्छ । सकलान जिम्मेवारी निभाउन ?

साल्ट ट्रेडिङ कंपनी लिमिटेड

द्वारा प्रवित्रित ग्राही ग्राही

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाण्डर्डको भित्र बाहिर रवर कोट भी बीचमा
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिबाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना द्रवक हुनुहोस

ग्राहिणी चामल

विवरण:

साल ट्रेडिङ कंपनी लिमिटेड

वर्ष: २०७९

निर्माण वर्ष: २०७८

प्रति बैग वजन: १५ किलोग्राम

<p

पद्धत्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु धवस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यादै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो जर्रे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भरर रकै पटक मर्न सकौ।

अभियान

ਸਮਾਫ਼ਕੀਯ

अब बन्ने सरकारका यी हुन् कार्यभार

मंसिर ४ गते संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचन सम्पन्न भईसकेको छ । निर्वाचन सामान्य रूपमै सम्पन्न भएको छ । निर्वाचन आयोगले निर्वाचन परिणाम पनि प्रत्यक्षतर्फको घोषणा गरिरहेको अवस्थामा अब राजनीतिक दलहरू सरकार निर्माणको क्रममा जुटेका छन् । अब आउने सरकारलाई सहज बाटो छैन । मुलुकको अर्थात्तन्त्र डामाडोल अवस्थामा पुगेको छ भने जनता कोरोनाको महामारीबाट उम्कन नपाउँदै डंगुको चपेटामा परेका छन् । सरकारले डंगुका संक्रमितहरूको उपचारका लागि खासै ध्यान दिएको छैन । सरकारी अस्पतालहरूले नै डंगुका संक्रमितहरूको परिक्षणमा शुल्क न तोकेको हुनाले सरकारी अस्पतालहरूले नै मनपरी शुल्क उठाइरहेका भएपनि सरकार भने रमिते मात्र बनेको छ । जिजी क्षेत्रका अस्पतालहरूले त यहि हो कमाउने मौका भनेर संक्रमितहरूलाई लुटिरहेका छन् ।

अबको केही दिन अर्थात् मसिर अनितम हतासम्मा नयाँ सरकार गठन हुन सकछ । सरकार गठनका लागि निर्वाचन आयोगले संघीय संसद र प्रदेशसभाको सबै परिणाम घोषणा गर्नुपर्ने हुन्छ । संघीय संसदको प्रत्यक्षतर्फ र समानुपातिकतर्फको उम्मेदवारहरू निर्वाचित भएको प्रतिवेदन राष्ट्रपतिलाई बुझाएपछि मात्र नयाँ सरकारको निर्माणका लागि बाटो खुल्छ । प्रदेशसभा पनि प्रत्यक्ष निर्वाचित सांसद र समानुपातिक तर्फका निर्वाचित भएका सांसदहरूको नामावली सहितको प्रतिवेदन राष्ट्रपतिलाई बुझाएपछि प्रदेशसभा सरकार निर्माणका बाटो खुलेछ । त्यसपछि मात्र राष्ट्रपतिले सांसदको बैठक आह्वान गर्नुपर्ने हुन्छ । राजनीतिक दलहरू खास गरेर सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरूले गठबन्धन तै गरेर निर्वाचनमा गएका हुनाले कुनै एक दलले मात्र सरकार निर्माण गर्न सक्ने अवस्था छैन । सरकार निर्माणका लागि संघीय संसदका २ सय ७५ सांसद मध्ये १ सय ३८ सांसदको बहुमत पुन्याउनुपर्ने सबैधानिक व्यवस्था रहेकाले गर्दा फेरी पनि गठबन्धनकै सरकार निर्माण हुने पक्कापक्की रहेको छ ।

अहिलेको सत्ता गठबन्धनको सरकारले जनताले चाहेजस्तो काम गर्न सकेको छैन । अब निर्माण हुने सरकारले निर्वाचनका बेला आ आफूले जनतासामूँ घोषणा गरेका घोषणापत्रहरूलाई कार्यान्वयन गर्न पर्ने चुनौती रहेको छ । राजनीतिक दलहरूले आ-आफनाका घोषणापत्रमा असम्भव कुराहरू राखेर नुतावी घोषणापत्रहरू सार्वजनिक गरेका हुनाले घोषणापत्रमा उल्लेख गरिएका प्रतिवद्ताहरू पूरा गर्न सरकारलाई फलामको च्युरा चपाउनु सरह हुन सक्ने सम्भावना देखिएको छ । अहिलेकै सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरू नेपाली कांग्रेस, माओवादी केन्द्र, नेकपा एकीकृत समाजवादी र राष्ट्रिय जनमोर्चाले आ आफ्ना घोषणापत्र जारी गरेका र उनीहरूकै सरकार निर्माण भएको खण्डमा पनि यी सबै दलका घोषणापत्रहरू मिलाएर सरकारले आफ्नो नीति तथा कार्यक्रम ल्याउनुपर्ने भएकाले गर्दा एउटै दलको घोषणापत्र लागु हुन सक्ने अवस्था देखिएन । घोषणापत्र जनतालाई देखाउने र मत लिनेको लागि मात्र सार्वजनिक गरिएको अवस्था होइन होला ? तर विगतको निर्वाचनमा घोषणा गरिएका घोषणापत्रहरूमा उल्लेख गरिएका प्रतिवद्ताहरू कोही अंश मात्र लागु गरिएका हुनाले अहिलेकै सत्ता गठबन्धनले सरकार निर्माण गरेको खण्डमा अहिले उनीहरूले जारी गरेको घोषणापत्र अनुसार काम हुन सक्ने सम्भावना त्यन रहेको छ ।

अब निर्माण हुने सरकारको पहिलो दायित्व र कर्तव्य भनेको जनतालाई राहत दिने नै हो । सबै राजनीतिक दलहरू संसदमा रहेका र संसद बाहिर रहेका दलहरूसँग सरकारले मित्रवत व्यवहार गरी सबै राजनीतिक दलहरूको एउटै स्वर हुनपर्दछ । जनताको सेवा र मुलुकको विकासका लागि त्यो वातावरण मिलाउने दायित्व सरकार र सरकारमा रहेका दलहरूको हो । राजनीतिक दलहरू बीचमा मित्रवत सम्बन्धको विकास हुन नसकेको खण्डमा जनताले आवश्यक सेवा सुविधा समेत नपाउने र विकास निर्माणले गति लिन नसक्ने अवस्थाको सिर्जना हुने भएकाले सरकारले त्यसतर्फ ध्यान पूऱ्याउन आवश्यक रहेको छ । सबै राजनीतिक दलहरूले जनताको सेवा र विकास निर्माणलाई पहिलो प्राथमिकतमा राखेर अघि बढेको खण्डमा मात्र जनताले आफूलाई चाहिने सेवा सुविधा लिन सक्छन् भने विकास निर्माणले समेत गति लिन सक्छ । अब आ-आफ्ना डम्फु बजाउने र म ठुलो पार्टी भन्ने घमण्ड सत्ताधारी दलमा भएमा त्यसले प्रमुख विपक्षी दल र सत्ताधारी दललाई अरु टाढा मात्र पूऱ्याउँदैन विकास निर्माणमा समेत अवरोध पूऱ्याउने भएकाले महत्वपूर्ण कार्य गर्दा प्रमुख विपक्षी दलको समेत सहयोग र समर्थन लिने कार्यमा सरकार पछि हट्टनु हुँदैन । सबै राजनीतिक दलहरूको एउटै उद्देश्य भनेको जनताको सेवा र विकास निर्माण नै भएकाले गर्दा विकास निर्माण र जनताको सेवामा सरकार र प्रमुख विपक्षी दलसहित संसदमा उपस्थित भएका दलहरूबीचमा निकट सम्बन्ध हुन आवश्यक छ । राजनीतिक दलहरूका आ-आफ्ना नीति, सिद्धान्त भएपनि जनताको सेवा र विकास निर्माणका लागि आ आफ्ना सिद्धान्त र नीतिलाई थाती राखेर अघि बढनु नै अहिले पहिलो आवश्यकता हो भन्ने हामीले ठानेका छौं । मुलुक कुनै एक दलको मात्र पेवा होइन । जनता भनेको सबैका हुन् । लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा जनतालाई उपेक्षा गरेर अघि बढन खोजेको खण्डमा त्यस्तो सरकारलाई जनताले सडकबाटै फालिदिन्छन् भन्ने हेका सरकारलाई होस् यहि कामना ।

दुला भनिएका दलहरूमाथि संकट थपिँदै

• देवेन्द्र चुडाल
devendrachudal@gmail.com

पटकको निर्वाचनले देखाएको प्रष्ट संकेत
भनेको जनताले तुला भनिएका दलहरू प्रति
असन्तुष्टि जाहेर गरेर तुला दलहरूलाई
जोडदार रुमा खबरदारी गरेका छन् ।
तुला भनिएकै दलहरूले २०४६ पछि शासन
गर्दै आएका भएपनि उनीहरू जनताप्रति
कहिल्यै उत्तरदायि नभएका र पार्टी र
व्यक्तिगत स्वार्थमा मात्र रुमलिएका हुनाले
मतदाताहरूले उनीहरूलाई आफ्नो व्यवहार
सुधार गर्ने चेतावनी सहित खबरदारी गरेका
छन् ।

यस पटकको निर्वाचनमा पछि पनि यिनै पुराना दलहरूकै सरकार निर्माण हुने र फेरी सरकार भागवण्डामा नै निरन्तरता पाउने भएकाले गर्दा यो निर्वाचनको परिणामले समेत तातिक फरक देखाउन सक्ने अवस्था भने देखिएको छैन । संसदमा केही नयाँ दलका प्रतिनिधिहरू पुग्ने र स्वतन्त्र पार्टीका सांसदहरू पनि पुग्ने भएकाले गर्दा उनीहरूले दरिलो रूपमा खबरदारी गर्न सक्छन् । तुला भनिएका दलहरूले अब पनि जनतालाई वेवास्ता गर्दै पार्टीगत स्वार्थ र व्यक्तिगत स्वार्थमा मात्र रूमलिएको खण्डमा युवाहरूखाट तुलो विद्रोह हुन सक्छ । त्यसैले अब दलहरू परिवर्तन हुन्नैपर्दछ । जनतालाई आश्वासन होइन काम गरेर देखाउनुपर्ने बेला आपको छ ।

लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा पराजित
मतलाई समेत सम्मान गर्न सक्नुपर्दछ । यस
पटको निर्वाचनमा धेरै निर्वाचन क्षेत्रमा धेरै
उम्मेदवारहरू खडा भएकाले गर्दा मत संख्या
बाँडिएको र थोरै मतले जित हाँसिल गरेका
व्यक्तिले सम्भनु पर्ने हुन्छ आफूले निर्वाचन
जितेपनि बहुमत मतदाता आफ्नो विपक्षमा
रहेका छन् भनेर । जित्तले उनीहरूका कुरा
आफूले सुन्नु पर्दछ । ५० हजार मतदाता
रहेका क्षेत्रमा ७/८ हजारले जित हाँसिल हुनु
भनेको भण्डे दुई तिहाई जनता विपक्षमा
रहनु नै हो । त्यसैले जित हाँसिल गरेका
व्यक्तिले पराजित मतलाई समेत जिम्मेवार
ढङ्गले लिनु आवश्यक छ । जित हाँसिल गर्न
त प्राविधिक मात्र हो । २०७४ मा भएको
निर्वाचनमा प्रत्यक्षतर्फ नेपाली कांग्रेसले जम्मा

यस पटक युवा मतदाताले पुराना पार्टीहरूलाई भन्दा नयाँ पार्टीहरूलाई प्राथमिकतामा राख्येर मतदान गरेका र मतदाताहरूले दलहरूलाई जबरजस्ती रूपान्तरण खोजेको सन्देश दिएका छन् । अब पुराना राजनीतिक दलहरू बदलिनु बाहेक उनीहरूसँग अर्को विकल्प देखिएको छैन ।

पहिलो शक्तिका रूपमा आउने प्रायः निश्चित
जस्तै जडेको देखिएको छ ।

जर्सा रहेका थाएकुन छ ।
अहिले जारी रहेको प्रत्यक्ष तर्फको
गणना र समानुपातिक तर्फको मतलाई हेर्दा
प्रतिनिधिसभामा कांग्रेस र एमाले नै पहिलो
र दोस्रो स्थानमा रहन सक्छन् । अहिलेको
मत परिणामलाई हेर्दा प्रत्यक्ष तर्फ कांग्रेसले
नै बढी सिट संख्या जित्ने र समानुपातिक
तर्फ भने नेकपा एमालेले बढी सिट जित्ने
सक्ने अवस्था देखिएको छ । कांग्रेसले
संघीय संसदको प्रत्यक्षतर्फको १ सय ६५
सिटमध्ये ११ सिटमा मात्र आफ्ना उम्मेदवार
खडा गरेको थियो । कांग्रेसकै नेतृत्वमा
सत्तागठबन्धन रहेको र सत्ता गठबन्धनमा
रहेका दलहरू नेपाली कांग्रेस, माओवादी
केन्द्र, नेकपा एकीकृत समाजवादी र राष्ट्रिय
जनमोर्चाले सिट संख्या भागवण्डा गरेर
निर्वाचनमा गएका थिए । कांग्रेस सँगको
गठबन्धनमा रहेको माओवादी केन्द्रले १ सय
६५ सिटमध्ये ४६ स्थानमा, नेकपा एकीकृतले
११ र राष्ट्रिय जनमोर्चाले २ स्थानमा आ
आफ्ना उम्मेदवार प्रत्यक्षतर्फ खडा गरेका
थिए । त्यसैगरी नेकपा एमालेले राप्रापा,
जसपा लगायतका दलहरूसँग २४ ठाउँमा
तालमेल गरि उसले १ सय ४१ स्थानमा
आफ्ना उम्मेदवार खडा गरेको थियो । यस

निर्वाचनपछिको अर्थतन्त्र र राजनीति

नौलो होइन।

एकातिर आन्तरिक उत्पादन लागत बढेका मूल्यवृद्धि हुँदा जनतालाई मर्का पर्ने नै भयो। उद्योगी व्यापारीले कर्जामा उच्च व्याज तिर्नुपर्दा उत्पादित वस्तु महँगो हुँदा बजार नपाउने चिन्ता देखिएको छ। त्यसकारण उद्योगी व्यापारी वर्गले कर्जामा पूर्ववत् व्याज कायम गरिदिन नाराजुलुस गरिरहेका छन् र सरकार र सम्बन्धित निकायसमक्ष अनुरोध गरिरहेका पनि छन्। यसरी कर्जामा लगाइने व्याजदर वृद्धि जटिल विषय बन्दै गएको छ। जनताको

गरे। यसबाट के अनुमान लगाउन सकिन्छ कि अहिले सम्पन्न भएको प्रतिनिधिसभा र प्रदेश सभा निर्वाचन सम्पन्न भएको छ। निर्वाचित नयाँ जनप्रतिनिधिले देश र जनताका लागि केही न केही नयाँ काम गर्नेछन् भनेर नै जनता विश्वाससाथ मतदानमा सहभागी भए र त्यसको नतिजा पनि आइरहेको छ। यसअघि सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचनमा बालेन साह, हर्क साम्पाड, गोपाल हमालजस्ता स्वतन्त्र जनप्रतिनिधि विजयी पनि भए। दलीय व्यवस्थामा स्वतन्त्र व्यक्तिले जित्न सक्दैनन् भने धेरैको अनुमान थियो। तर, त्यो अनुमान साँचो ठहरिएन।

अहिलोको प्रतिनिधिसभा र प्रदेश सभा निर्वाचनमा पनि धेरै स्वतन्त्र व्यक्ति उम्मेदवार भएका छन्। बालेन साह, हर्क साम्पाडहरूको विजयले धेरै व्यक्ति उत्साहित भएर नै उनीहरूको उम्मेदवारी उल्लेखनीय भएको देखिन्छ। धेरै वर्षदेखि उही र उस्तै अनुहार कति हेर्ने? जनताका लागि केही उपलब्धि नम्बएपछि अहिले स्वतन्त्र उम्मेदवारातिर मतदाताको ध्यान गएको अनुमान गर्न कठिन छैन। जनतामा वित्ताणा बढेपछि परिवर्तन त्याउने काम पनि जनताबाटै हुनेमा आशा गर्न ठाउँ पनि देखिन्छ नै।

अहिलोको यस निर्वाचनबाट मुख्यतया: दुइटा

प्रश्न पेचिला भई उठेका छन्। पहिलो, अब देशको

अर्थतन्त्र कता जाला? दोस्रो, अबको राजनीतिक

परिदृश्य कस्तो होला? यी प्रश्न हेर्दा सामान्य भए

पनि उत्तर भने निकै जटिल छन्। देशको भाग्य

निर्धारण हुने पनि यिनै दुई प्रश्नका उत्तरबाट हो।

राजनीति सबै नीतिभन्दा श्रेष्ठ हुने भएकाले यसले

देशलाई विकासको गतिमा कसरी ढोन्याउँछ भन्ने

प्रश्न अहम् हुन्छ भने अर्थतन्त्र पनि कसरी अधि

बढ्छ भन्ने विषय पनि त्यतिकै जटिल हुन्छ।

● ● ●

अहिलोको यस निर्वाचनबाट मुख्यतया: दुइटा

प्रश्न पेचिला भई उठेका छन्। पहिलो, अब देशको

अर्थतन्त्र कता जाला? दोस्रो, अबको राजनीतिक

परिदृश्य कस्तो होला? यी प्रश्न हेर्दा सामान्य भए

पनि उत्तर भने निकै जटिल छन्। देशको भाग्य

निर्धारण हुने पनि यिनै दुई प्रश्नका उत्तरबाट हो।

राजनीति सबै नीतिभन्दा श्रेष्ठ हुने भएकाले यसले

देशलाई विकासको गतिमा कसरी ढोन्याउँछ भन्ने

प्रश्न अहम् हुन्छ भने अर्थतन्त्र पनि कसरी अधि

बढ्छ भन्ने विषय पनि त्यतिकै जटिल हुन्छ।

● ● ●

आवश्यकता र पूर्तिबीच ठूलो खाडल बन्दै गएको हुँदा जनतामा नयाँ सोच

आउन थालेको अवश्य नै हो। एउटै पात्रलाई पटक-पटक विजयी बनाउनुले

राम्रो नतिजा दिन सक्दै रहेन्छ भन्ने अहिले प्रमाणित भइसकेको छ।

यसलाई उनीहरूले चटकै बिर्सिएका

छन्। जसरी भए पनि प्रमुख नेता

तथा पात्रहरूले जित्नु नै परेको छ।

सत्तामा पुनरु नै मुख्य स्वार्थ भएपछि

अरू कुरा ओफेलमा पर्नु कूनै नौलो भएन। सिद्धान्त र विचार नमिल्दानमिल्दै

यसलाई उनीहरूले चटकै बिर्सिएका

छन्। जसरी भए पनि प्रमुख नेता

तथा पात्रहरूले जित्नु नै परेको छ।

सत्तामा पुनरु नै मुख्य स्वार्थ भएपछि

अरू कुरा ओफेलमा पर्नु कूनै नौलो भएन। सिद्धान्त र विचार नमिल्दानमिल्दै

यसलाई उनीहरूले चटकै बिर्सिएका

छन्। जसरी भए पनि प्रमुख नेता

तथा पात्रहरूले जित्नु नै परेको छ।

सत्तामा पुनरु नै मुख्य स्वार्थ भएपछि

अरू कुरा ओफेलमा पर्नु कूनै नौलो भएन। सिद्धान्त र विचार नमिल्दानमिल्दै

यसलाई उनीहरूले चटकै बिर्सिएका

छन्। जसरी भए पनि प्रमुख नेता

तथा पात्रहरूले जित्नु नै परेको छ।

सत्तामा पुनरु नै मुख्य स्वार्थ भएपछि

अरू कुरा ओफेलमा पर्नु कूनै नौलो भएन। सिद्धान्त र विचार नमिल्दानमिल्दै

यसलाई उनीहरूले चटकै बिर्सिएका

छन्। जसरी भए पनि प्रमुख नेता

तथा पात्रहरूले जित्नु नै परेको छ।

सत्तामा पुनरु नै मुख्य स्वार्थ भएपछि

अरू कुरा ओफेलमा पर्नु कूनै नौलो भएन। सिद्धान्त र विचार नमिल्दानमिल्दै

यसलाई उनीहरूले चटकै बिर्सिएका

छन्। जसरी भए पनि प्रमुख नेता

तथा पात्रहरूले जित्नु नै परेको छ।

सत्तामा पुनरु नै मुख्य स्वार्थ भएपछि

अरू कुरा ओफेलमा पर्नु कूनै नौलो भएन। सिद्धान्त र विचार नमिल्दानमिल्दै

यसलाई उनीहरूले चटकै बिर्सिएका

छन्। जसरी भए पनि प्रमुख नेता

तथा पात्रहरूले जित्नु नै परेको छ।

सत्तामा पुनरु नै मुख्य स्वार्थ भएपछि

अरू कुरा ओफेलमा पर्नु कूनै नौलो भएन। सिद्धान्त र विचार नमिल्दानमिल्दै

यसलाई उनीहरूले चटकै बिर्सिएका

छन्। जसरी भए पनि प्रमुख नेता

तथा पात्रहरूले जित्नु नै परेको छ।

सत्तामा पुनरु नै मुख्य स्वार्थ भएपछि

अरू कुरा ओफेलमा पर्नु कूनै नौलो भएन। सिद्धान्त र विचार नमिल्दानमिल्दै

यसलाई उनीहरूले चटकै बिर्सिएका

छन्। जसरी भए पनि प्रमुख नेता

तथा पात्रहरूले जित्नु नै परेको छ।

सत्तामा पुनरु नै मुख्य स्वार्थ भएपछि

अरू कुरा ओफेलमा पर्नु कूनै नौलो भएन। सिद्धान्त र विचार नमिल्दानमिल्दै

यसलाई उनीहरूले चटकै बिर्सिएका

छन्। जसरी भए पनि प्रमुख नेता

तथा पात्रहरूले जित्नु नै परेको छ।

सत्तामा पुनरु नै मुख्य स्वार्थ भएपछि

अरू कुरा ओफेलमा पर्नु कूनै नौलो भएन। सिद्धान्त र विचार नमिल्दानमिल्दै

यसलाई उनीहरूले चटकै बिर्सिएका

छन्। जसरी भए पनि प्रमुख नेता

तथा पात्रहरूले जित्नु नै परेको छ।

सत्तामा पुनरु नै मुख्य स्वार्थ भएपछि

अरू कुरा ओफेलमा पर्नु कूनै नौलो भएन। सिद्धान्त र विचार नमिल्दानमिल्दै

यसलाई उनीहरूले चटकै बिर्सिएका

छन्। जसरी भए पनि प्रमुख नेता

तथा पात्रहरूले जित्नु नै परेको छ।

सत्तामा पुनरु नै मुख्य स्वार्थ भएपछि</p

साइबर स्पेसमा पहुँच र सुरक्षा जोखिम

लेखनाथ पाण्डे

अन्तर्राष्ट्रिय टेलिकम्युनिकेशन युनियनका अनुसार एसिया प्रशान्त क्षेत्रका १८ मुलुकमध्ये नेपाल साइबर सुरक्षा सूचकांकमा ७५औं स्थानमा छ। हाम्रा सरकारी वेबसाइट र डाटा यति असुरक्षित छन्, लाग्छ ह्याकरका दयाले मात्र दुरुपयोग भएका छैन्। साउथ एसिया विश्वविद्यालयमा स्नातकोत्तर अध्ययनरत आशिष शर्माले ७ अगस्टमा लोकसेवा आयोगद्वारा लिईने शाखा अधिकृतको प्रारम्भिक परीक्षा दिए। दुई दिनपछि मोबाइलमा 'म्यासेज' आयो, 'चूडामणि शर्मद्वारा शाखा अधिकृत दोस्रो, तेस्रो र चौथो पत्रको अभियुक्तीकरण कक्षा आज साँफ ७ बजे हुँदै छ।' जुम आइडी र पासवर्ड पनि म्यासेजसँग थिए। आशिसँग लोकसेवा परीक्षा दिएका अन्य दुई साथीले पनि सोही म्यासेज पाएको बताए। तीनैजानाले लोकसेवा परीक्षाका लागि वेबसाइटमार्फत फारम भर्दा मोबाइल नम्बर उल्लेख गरेका थिए। तर, कसैले पनि लोकसेवा तयारी कक्षा सञ्चालन गर्न कुनै संस्थालाई मोबाइल नम्बर उपलब्ध गराएका थिएनन्। मोबाइलमा एकासि लोकसेवा तयारीको विज्ञापन आएपछि आशिसँग टिकट गरे, 'मेरो डाटा नेपाल सरकारको हातमा सुरक्षित छैन भन्ने कुराले कुनै आश्चर्य लागेन। लोकसेवा आयोगले लिएको परीक्षामा सामेल भएको दुई दिनपछि मैले यस्तो प्रवर्द्धनात्मक सन्देश प्राप्त गरें।' हेल्लो सरकार र नेपाल प्रहरीलाई समेत मेन्सन गरी टिकट गरे पनि कुनै प्रतिक्रिया भने पाएनन्।

हालै राजधानीस्थित निजी कलेजकी एक अध्यापिकालाई अधिकृत व्यक्तिले बाटो छेकेर सोधीखोजी गरे। उक्त व्यक्तिको गलत नियत आकलन गर्दै अध्यापिका सकेसम्प पनिछिन्। उनी तब चकित भइन्, जब ती व्यक्तिले दुई दिनपछि मोबाइलमा फोन गर्दै 'मलाई चिन्नुभयो?' भनेर सोधे। कलेजछेतुको बासिन्दा बताउने ती व्यक्तिले कसरी आफ्नो नाम, फोन नम्बरलगायत विवरण पत्ता लगाए भनेर अध्यापिकाले अझै भेत एकी छैन्। सुन्दर सामान्य लाने यस्ता प्रसंग प्रतिनिधि घटना मात्र हुन्। यस्ता केयौं उदाहरण छन्, जहाँ राज्य तथा अन्य संस्थालाई विश्वासाथ उपलब्ध गराइएका सूचना दुरुपयोग भएका छन्।

कतिपयलाई सेवाग्राहीका विवरण जथावावी सेयर गर्नु हुँदैन भन्ने ज्ञान पनि छैन। गणतन्त्र वा संविधान दिवसमा मोबाइलमा सन्देश आज्ञाह, बैंकबाट जन्मदिनमा सबभन्दा पहिले शुभकामना आज्ञाह, अनि कतिपय सन्दर्भमा सार्वजनिक अपिल आइरहेका हुन्नन्। त्यसो किन हुन्छ? हामीले कि जान-अन्जानामा डिजिटल स्पेसमा आफ्ना विवरण उसै छाडेका हुन्छन्, जुन जनसम्पर्क तथा विज्ञापनकर्ताहरूको पहुँचमा पुगेको हुन्छ। कि भने हामीले सरकारी वा अन्य निकायलाई विश्वासाथ उपलब्ध गराएका विवरणहरू अन्य प्रयोगजनका लागि दुरुपयोग भएका छन्। प्रवार-प्रसार र जनसम्पर्क बढाउन यस्ता सूचनामा पहुँच दिनुलाई सामान्य मानिएला। तर, राज्य, बैंक वित्तीय क्षेत्रजस्ता संस्थालाई उपलब्ध सूचना दुरुपयोगले ह्याकर, मालवेयरमार्फत हाम्रा व्यक्तिगत सूचना तथा एकाउन्टसम्म पहुँच राख्न र सम्पादित क्षति निम्न्याउनेतर्फ हामी कमै ख्याल गर्छौं। प्रस्तुत आलेखमा साइबर स्पेसमा उपलब्ध वैयक्तिक डाटाको सुरक्षा, राज्यसँग भएका नागरिकका विवरण र साइबर स्पेसमा प्रयोगकर्ता स्वयंले अपनाउनुपर्ने सतर्कतामाथि विमर्श गरिएको छ।

मानिस र सूचना प्रविधिबीच सम्बन्ध 'नड र मासुजस्ते अन्तरनिर्भर छ। आजकल सम्पूर्ण दुनियाँ साइबर स्पेसमा जोडिएको छ। यो युद्ध-आतकदेखि शान्ति-सवादसम्म, बन्दव्यापारदेखि खेल-मनोरञ्जनसम्मको अभिन्न हिस्सा बनेको छ। कोभिड-१९ महामारीपश्चात् विश्वजगत् साइबर स्पेसमा भन् केन्द्रीकृत हुँदै छ। राजनीति, अर्थतन्त्र, शिक्षादेखि, जनस्वास्यास्थको अपरिहार्य मञ्च बन्न पुगेको छ। महामारी अन्तर्पछि पनि साइबर स्पेसमा सामाजिक

यावत् क्षेत्रको उपरिथित अफ सघन हुँदै जाने बताइएको छ। नेपालजस्तो प्रविधिमा कमजोर मुलुकमा समेत ९० प्रतिशत नागरिक इन्टरनेटमा पहुँच राख्ने भइसकेका छन्। यहाँ तीन महिना सरकार गठन हुँदा त्यति परवाह हुँदैन, तर तीन दिन टिकटक, टिवटर र फेसबुक बन्द हुँदा सरकार ढल्न सक्छ। साइबर स्पेस जीवनोपयोगी सघन मात्र होइन, यो बम र भाइरसजस्तै खतरनाक अस्त्र पनि बन्दै छ। गत वर्ष अमेरिकी बहुराष्ट्रिय कम्पनीविरुद्ध लक्षित साइबर हमलामा अर्बाँ डलर क्षति पुगेको थिए। नेपाल स्वयं नै प्रविधिका माध्यमबाट व्यक्तिगत सूचनामा पहुँच र नियन्त्रण गर्न प्रयत्नशील रहेको प्रतीत हुन्छ। हाम्रा कानुन राष्ट्रिय सीमाभित्र हुने साइबर अपराध र जोखिमलाई चूनीकरणमा उपयोगी हुन सक्ने भए पनि राष्ट्रिय सीमावाहिराबाट हुने साइबर अपराध नियन्त्रणमा हाम्रो प्रविधिगत क्षमता र कानुनी विधि निकै कमजोर छ।

प्रविधि र साइबर स्पेसमा सुरक्षित रूपमा सहभागिता र उपभोग गर्न पाउनु नागरिकको आधारभूत अधिकार हो। राज्यले साइबर संसारमा सक्रिय जनको सूचना तथा गोप्यता सुनिश्चित गर्न र साइबर दुर्व्यवहार तथा अपराध नियन्त्रण गर्न सम्पुर्च। साइबर सुरक्षाका दृष्टिले हामी निकै पछाडि छौं। अन्तर्राष्ट्रिय टेलिकम्युनिकेशन युनियनका अनुसार एसिया प्रशान्त क्षेत्रका १८ मुलुकमध्ये नेपाल साइबर सुरक्षा सूचकांकमा ७५औं स्थानमा छ। हाम्रा सरकारी वेबसाइट र डाटा यति असुरक्षित छन्, लाग्छ ह्याकरका दयाले मात्र दुरुपयोग भएका छैन्। साइबर स्पेसमा सघन मात्र होइन, यो बम र भाइरसजस्तै खतरनाक अस्त्र पनि बन्दै छ। गत वर्ष अमेरिकी बहुराष्ट्रिय कम्पनीविरुद्ध लक्षित साइबर हमलामा अर्बाँ डलर क्षति पुगेको थिए। नेपाल स्वयं नै प्रविधिका माध्यमबाट व्यक्तिगत सूचनामा पहुँच र नियन्त्रण गर्न प्रयत्नशील रहेको प्रतीत हुन्छ। हाम्रो कानुन राष्ट्रिय सीमाभित्र हुने साइबर अपराध र जोखिमलाई चूनीकरणमा उपयोगी हुन सक्ने भए पनि राष्ट्रिय सीमावाहिराबाट हुने साइबर अपराध नियन्त्रणमा हाम्रो प्रविधिगत क्षमता र कानुनी विधि निकै कमजोर छ।

आलोचक तथा अनलाइन पत्रकारलाई दुःख दिन दुरुपयोग भएका छन्। यसलाई प्रतिश्वासन गर्ने प्रस्तावित सूचना प्रविधि ऐन २०७६ लगायत अन्य कतिपय कानुन र नीति निर्माणका चरणमा छन्, जसमा राज्य स्वयं नै प्रविधिका माध्यमबाट व्यक्तिगत सूचनामा पहुँच र नियन्त्रण गर्ने प्रयत्नशील रहेको प्रतीत हुन्छ। हाम्रा कानुन राष्ट्रिय सीमाभित्र हुने साइबर अपराध र जोखिमलाई चूनीकरणमा उपयोगी हुन सक्ने भए पनि राष्ट्रिय सीमावाहिराबाट हुने साइबर अपराध नियन्त्रणमा हाम्रो प्रविधिगत क्षमता र कानुनी विधि निकै कमजोर छ।

कुनै जमाना थिए, न्वारनको नाम भनिन्दैनयथो। हिजोआज मोबाइल, इमेलदेखि सम्पूर्ण कुण्डली सामाजिक सञ्जालमा भेटेन्छ। इन्टरनेट पहुँच व्यापक हुनुमा नेपाली डायस्पोराको भूमिका विस्तृन नै सकिंदैन। भार्डै ५० लाख नेपाली विदेशमा रहेका कारण ठूलो जनसंख्या डिजिटल स्पेसमा जोडिएका छन्। अधिकांशका परिवार र तिनका आफन्तलाई फेसबुक चलाउन वा तस्विर पोस्ट गर्न जानु नै डिजिटल साक्षरताजस्तो भएको छ। पुँजी बजार र विशेष गरी प्राथमिक सेयर निष्कासनमा युवा आकर्षण बढेसँग लायाँ नागरिकका बैंक तथा पुँजीखाता इन्टरनेटमा जोडिएका छन्। यसराई हाम्रो इन्टरनेट विस्तारमा सघाउ पुऱ्याए पनि संवेदनशील विवरण दुरुपयोग हुने जोखिम पनि बढाएको छ। अमेरिकी गुप्तचर एजेन्सीका गोप्य फाइल सार्वजनिक गरेर चर्चामा आएका एडवार्ड स्नोडेनले आफ्नो चर्चित पुस्तक 'प्यार्नेन्ट रेकर्डमा उल्लेख गरेका छन्, विश्वमा कुनै पनि सूचना छैन, जुन अमेरिकी गुप्तचर भएको छ।

● ● ●

प्रविधि र साइबर स्पेसमा सुरक्षित रूपमा
सहभागिता र उपभोग गर्न पाउनु नागरिकको आधारभूत अधिकार हो। राज्यले साइबर संसारमा
सक्रिय जनको सूचना तथा गोप्यता सुनिश्चित गर्न र साइबर दुर्व्यवहार तथा अपराध नियन्त्रण
गर्न सक्नुपर्छ।

● ● ●

हुने धम्की, चरित्रहत्या, ब्ल्याकमेलिङ, ह्याकिड, डाटा दुरुपयोग हाम्रा लागि सामान्य लाग्न थालेका छन्।

नेपालको संविधान २०७२ को धारा २८ मा 'कुनै पनि व्यक्तिको जिज, आवास, सम्पति, लिखत, तथ्यांक, पत्राचार र चरित्रसम्बन्धी विषयको गोपनीयता कानुनबमोजिमाहेक अनुअतिक्रम्य हुनेछ' भनिएको छ। उक्त संवेदनिक व्यक्तिका व्यवस्था कार्यान्वयनका लागि गोपनीयतासम्बन्धी ऐन तथा नियमाली जारी भएका छन्। अनलाइन कारोबारलाई नियमन गर्न तथा साइबर अपराधसँग जुन्न विद्युतीय कारोबारसम्बन्धी ऐन २०६३ कार्यान्वयनमा छ। साथै, देवानी तथा फेजदारी संहितामा पनि वैयक्तिक गोपनीयतासम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयनका लागि गोपनीयतासम्बन्धी ऐन तथा नियमाली जारी भएका छन्। अनलाइन कारोबारलाई नियमन गर्न तथा साइबर अपराधसँग जुन्न विद्युतीय कारोबारसम्बन्धी ऐन २०६३ कार्यान्वयनमा छ। साथै, देवानी तथा फेजदारी संहितामा पनि वैयक्तिक गोपनीयतासम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयनका लागि गोपनीयतासम्बन्धी ऐन तथा नियमाली जारी भएका छन्। अनलाइन कारोबारलाई नियमन गर्न तथा साइबर अपराधसँग जुन्न विद्युतीय कारोबारसम्बन्धी ऐन २०६३ कार्यान्वयनमा छ। साथै, देवानी तथा फेजदारी संहितामा पनि वैयक्तिक गोपनीयतासम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयनका लागि गोपनीयतासम्बन्धी ऐन तथा नियमाली जारी भएका छन्। अनलाइन कारोबारलाई नियमन गर्न तथा साइबर अपराधसँग जुन्न विद्युतीय कारोबारसम्बन्धी ऐन २०६३ कार्यान

● आइएमई पेको अफर : एक रूपैयाँमै हवाई टिकट

आइएमई पेले आसन्न आमनिवाचनको अवसरलाई मध्यनजर गर्दै हवाई यात्रा अफर सार्वजनिक गरेको छ। अफरअनुसार आइएमई पे एपमार्फत हवाई टिकट काट्नेमध्ये हरक दिन एक भाग्यशाली विजेताले एक रूपैयाँमै सो टिकट प्राप्त गर्न सक्नेछन्।

आमनिवाचनमा मतदातालाई आफ्नो मताधिकार प्रयोगमा सहज होस् भन्ने उद्देश्यले हवाई टिकट अफर सार्वजनिक गरिएको कम्पनीले जनाएको छ। प्रयोगकर्ताहरूले हवाई टिकट खरिद गर्दा कुल रकम (फुल प्राइस)मै खरिद गर्नुपर्नेछ।

विजेता घोषित हुने भाग्यशाली विजेताले एक रूपैयाँबाहेको पूर्ण मूल्य क्यासब्याक्स्वरूप पाउनेछन्। कम्पनीका अनुसार यो अफर कातिक ३० देखि मंसिर ९ सम्म कायम हुनेछ।

● ज्योति लाइफको साधारणसभामा मर्जरको प्रस्ताव पारित

ज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीको पाँचौं वार्षिक साधारणसभाले सूर्या लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीसँग मर्जरका लागि तय भएको स्वामा रेसियोलाई स्वीकृति प्रदान गरेको छ। पोखरामा भएको साधारणसभाले यी दुई कम्पनीबीच एकबराबर ०.८४५ कित्ता सेयर आदान-प्रदान गर्ने प्रस्ताव पारित गरेको हो।

यसका साथै साधारणसभाले मर्जर कार्यका लागि आवश्यक सम्पूर्ण जिम्मेवारी सञ्चालक समितिलाई दिने निर्णय पनि पारित गरेको जनाइएको छ। सभाले सञ्चालक समितिले प्रस्तुत गरेको आव ०७७/७८ को वार्षिक प्रतिवेदन छलफल गरी पारित गरेको कम्पनीले जनाएको छ। आव ०७७/७८ को नाफा, नोक्सान, हिसाब, नगद प्रवाहलगायतका प्रस्ताव पनि पारित भएको जनाइएको छ।

सभाले मर्जरपश्चात सूर्यज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीको नामकरण गर्ने प्रस्ताव पारित गरेको छ। त्यस्तै, मर्जर कार्यसँग सम्बन्धित प्रचलित कानून, नियम, निर्देशिकाबमोजिम अपनाउनुपर्न तथा गर्नुपर्ने सम्पूर्ण कार्य वा प्रक्रियामा पूरा गरी अन्तिम स्वीकृति लिने सम्पूर्ण कामको अखित्यारी सञ्चालक समितिलाई दिने प्रस्ताव पारित गरेको जनाइएको छ। मर्जरपछि बन्ने कम्पनीको सञ्चालक समितिका अध्यक्ष केशवप्रसाद भट्टराई हुने तय भएको छ। प्रमुख कार्यकारी अधिकृत भने ज्योति लाइफका प्रकाशविक्रम खत्री हुने सहमति भइसकेको तथा सूर्यका सिइओ पवनकुमार खड्का वरिष्ठ नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत हुने कम्पनीले जनाएको छ।

● एभरेष्टको १२२३० शाखा पोखराको बिरौटामा

एभरेष्ट बैंक लिमिटेडले पोखराको बिरौटामा आन्तो १२२३० शाखा उद्घाटन गरेको छ। उक्त शाखाको उद्घाटन राष्ट्रिय योजना आयोगका पूर्वसदस्य तथा योजनाविद डा. गणेश गुरुङ र एभरेष्ट बैंकका नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत विजयकुमार शर्माले संयुक्त रूपमा गरेका हुन्।

उद्घाटन गर्दै डा. गुरुङले पन्जाब नेसनल बैंक भारतसँग सहकार्य रहेको यस बैंकबाट भारतमा रहने नेपालीलाई आर्थिक कारोबार गर्न थप सहज हुने बताए। यस्तै, नेपाल सरकारको राजस्व संकलन गर्नु र बैंकिंग क्षेत्रमै कम खराब कर्जा रहेको यस बैंकले ल्याउने व्याकोजले नेपालको आर्थिक क्षेत्रमा सुधार गर्न सक्नुका साथै यस क्षेत्रका व्यवसायी, भारतीय पेन्सनरका साथै स्थानीय बासिन्दालाई बैंकिंग कारोबारमा थप सहज हुने उनको भनाइ थियो।

योसँगै गण्डकी प्रदेशमा बैंकको शाखा संख्या १२ पुगेको छ।

बैंकले देशैभर एक सय २२ शाखा सञ्जाल, तीन एक्सटेन्सन काउन्टर, सात प्रादेशिक कार्यालय, एक सय ७७ एटिएम्बाट बैंकिंग सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको छ। यस्तै, ३२ वटा केन्द्रबाट राजस्व संकलन सेवासमेत दिँदै आएको बैंकले जनाएको छ।

● मुक्तिनाथ विकास बैंकका ग्राहकलाई 'द हिमालयन ग्रिल बाई बाजेको'मा विशेष छुट

मुक्तिनाथ विकास बैंकले सामाख्युसीस्थित 'द हिमालयन ग्रिल बाई बाजेको' रेस्टुरेन्टसँग सम्झौता गरेको छ। आफ्ना भिसा डेविट कार्डबाहक तथा मोबाइल बैंकिंग ग्राहकलाई थप सेवा दिन बैंकले फुल एन्ड बैमरेजमा विशेष छुट प्रदान गर्ने गरी सम्झौता गरेको हो।

सम्झौतापश्चात बैंकका भिसा डेविट कार्डबाहक तथा मोबाइल बैंकिंग ग्राहकले सामाख्युसीको 'द हिमालयन ग्रिल बाई बाजेको'मा फुल एन्ड बैमरेजमा १५ प्रतिशतसम्म छुट प्राप्त गर्न सक्नेछन्।

● एनसेलले त्यायो चुनावलक्षित डेटा र भ्वाइस प्याक

एनसेल आजियाटाले चुनावलक्षित डेटा र भ्वाइस प्याक त्याएको छ। प्रतिनिधिसभा र प्रदेश सभा निर्वाचनमा अपडेटेड रहन विभिन्न डेटा र भ्वाइस प्याक त्याएको कम्पनीले जनाएको छ। आफूले प्रदान गरेको प्याकले ग्राहकहरूलाई सञ्चार सेवामा पहुँच सुनिश्चित गर्ने र यसले सेवा सहज र सुलभ हुने जनाएको छ। ग्राहकले आवश्यकताअनुसार दैनिक, साप्ताहिक वा मासिक प्याक छोनेट गर्ने सम्भव्य हुने जनाएको छ। ग्राहकले आवश्यकताअनुसार दैनिक, साप्ताहिक वा मासिक प्याक छोनेट गर्ने सम्भव्य हुने जनाएको छ।

घन्टा अनलिमिटेड डेटा र नेपालका सबै नेटवर्कमा ४० एसएमएस प्याक लिन सक्नेछन्। यसका लागि ग्राहकले सजिलै एस्ट्रिक्स ७९१२३ एस्ट्रिक्स २५ व्हायस डायल गर्नुपर्ने बताइएको छ।

यस्तै, डेटा सेवामा, ग्राहकले डबल मजा प्याकअन्तर्गत सात दिनको समयसीमा रहेको पाँच जिबी डेटा र एक जिबी नाइट डेटा प्रयोग गर्न सक्छन्। साथै, सोही प्याक पुनः खरिद गर्दा दोबार डेटा भोलुम प्राप्त गर्ने एनसेलले जनाएको छ। त्यस्तै, २९ रूपैयाँमा एकदिने एक जिबी अल टाइम डेटा र १०० एमबी (बोनस) डेटा प्याक पनि पाइने बताइएको छ।

त्यस्तै गरी, भ्वाइस सेवाअन्तर्गत ग्राहकले अल नेपाल भ्वाइस प्याक प्रयोग गरी कुनै पनि नेटवर्कमा सुलभदरमा कल गर्न सक्नेछन्। ग्राहकले यो प्याकमा रहेको ५०० मिनेट अल नेट कल २६५ रूपैयाँमा सुचारू गर्न सक्नेछन्। एनसेल एप र वेबसाइटमार्फत पनि यो प्याक खरिद गर्न सक्निछ। अन नेट कलका लागि पनि ग्राहकलाई इन्डेलेस कुराकानी प्याकको कल्पना रहेको कम्पनीको भनाइ छ। उक्त प्याकमा रहेको कुल ८५५ मिनेट अन नेट टक टाइम (हरेकदिन १२५ मिनेट अन नेट टक टाइम, सात दिनसम्म) १५ रूपैयाँमा पाइने बताइएको छ।

● प्रभावितलाई सान्जेनको सेयर बाँडफाँड

सान्जेन जलविद्युत कम्पनीको ३६ लाख ५० हजार जित्ता साधारण सेयर आयोजना प्रभावित स्थानीयलाई बाँडफाँड भएको छ। कम्पनीले अतिप्रभावित, प्रभावित, सामान्य प्रभावित र न्यून प्रभावित गरी चार तहमा सेयर बाँडफाँड गरेको हो।

कपोरेट

प्रभावितलाई छुट्याइएको सेयर बाँडफाँडला लागि मागिएको आवेदनभासुसार २८ हजार ६ सय आवेदकबाट ५६ लाख ७९ हजार आठ सय कित्ताका लागि आवेदन परेको कम्पनीले जनाएको छ। जसअनुसार आमाछोदिङ्गमो गाउँपालिका वडा नं ५ (साधिक चिलिमे गाविस)को अतिप्रभावित वर्गमा पाँच सय १० कित्तासम्म माग गर्नेले मागबमोजिम र त्यसम्बन्दा बढी माग गर्नेले पाँच सय १० कित्ताका दरले पाएको छन्।

त्यस्तै, आमाछोदिङ्गमो गाउँपालिका वडा नं ४ गोल्जुड (साधिक गोल्जुड गाविस)का प्रभावित वर्गमा तीन सय कित्ता माग गर्नेले मागबमोजिम, तीन सय १० कित्तादेखि चार सय ५० कित्तासम्म माग गर्ने एकजना आवेदकलाई मागबमोजिम र सोभन्दा बढी चार सय ५० कित्तासम्म माग गर्नेले तीन सय ४८ कित्ता तथा त्योभन्दा बढी माग गर्नेलाई तीन सय ६० कित्ताका दरले बाँडफाँड गरेको कम्पनीले जनाएको छ।

आमाछोदिङ्गमो गाउँपालिका कार्यकारी अधिकारी १,२,३ (साधिक गल्ताड गाविस र हाङ्कु गाविस)का सामान्य प्रभावित वर्गमा एक सय ५० कित्तासम्म माग गर्नेले मागबमोजिम, एक सय ६० कित्तादेखि दुई सय कित्ता माग गर्नेले एक सय ५० कित्ता, एक सय ६० कित्तादेखि तीन सय कित्तासम्म माग गर्नेले एक सय ६५ कित्ता देखि तीन सय कित्तासम्म माग गर्नेले एक सय ६५ कित्ता देखि तीन सय कित्तासम्म माग गर्नेले एक सय ७५ कित्ता देखि तीन सय कित्तासम्म माग गर्नेले एक सय ८० कित्ता कार्यकारी अधिकारी अवेदन बर्ताव दिने प्रस्ताव पारित गरेको हो।

न्यून प्रभावित वर्गमा परेका बाँकी सम्पूर्ण जिल्लावासीले एक सय कित्तासम्म माग गर्नेले एक सय १० कित्तादेखि तीन सय कित्तासम्म माग गर्नेले एक सय १५ कित्तादेखि तीन सय कित्तासम्म माग गर्नेले एक सय २० कित्ताका दरले प्राप्त गरेको जनाइएको छ।

● आइएमई पे र मेरो किरानाबिच सम्झौता

आइएमई पे र मेरो किरानाबिच छुट्सम्बन्धी सम्झौता भएको छ। मेरो किरानाको महाबचत सेल व

बढीमा ६ दलतात्र...

सम्बैधानिक व्यवस्था रहेको छ। राष्ट्रिय मान्यता नपाएको राजनीतिक दल अर्थात् ३ प्रतिशत मत नल्याएको दलले समानुपातिक तर्फको सिट पाउन सवैदेनन्।

यस पटक निर्वाचनमा भाग लिएको रवि लामिछेनेको नेतृत्वको राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीले भने थेस होल्ड सहजै कठाउने र उसको अहिलेको सार्वजनिक भएको मत परिणाम हेर्ता सहज रूपमा १०/१५ सिट समानुपातिकतर्फबाट ल्याउन सक्ने अवस्था देखिएको छ। जनमत पार्टी, उन्मुक्ति पार्टी, नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी र लोसपाले थेस होल्ड कठाउन नसकेको अवस्थामा विद्यमान रहेको भएपनि सम्पूर्ण परिणाम सार्वजनिक नभएसम्म यसै हुँच भनेर आंकलन गर्न नसकिने भएपनि अहिले सम्पर्को परिणाम हेर्दा उनीहरूले थेस होल्ड कठाउन सक्ने अवस्था देखिएको छन्।

समानुपातिक तर्फ १ सिट पनि पाउनको लागि घटीमा १ लाख २५ हजार भन्दा माथिको मत ल्याउनुपर्ने अवस्था अहिले देखिएको छ। अहिले सार्वजनिक भएको समानुपातिक तर्फको मत परिणाम जम्मा मतको १२ प्रतिशत मत मात्र रहेको तर, अहिले सार्वजनिक भएको मत परिणामको वरिपरि दलहरूले मत पाएका हुनाले यहि अनुपातमा मत पाउने निश्चित जस्तै रहेको छ। अहिले सम्प सार्वजनिक भएको मतको वरिपरि परिणाम आएको खण्डमा बढीमा ६ वटा पार्टीबीचमा नै समानुपातिक तर्फको १ सय १० सिट भागवण्डा लगाउनुपर्ने हुँच। अहिलेसम्म नेकपा एमाले २६/२५ प्रतिशत, कांग्रेसले २४/२५ प्रतिशत, राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीले १४/१ प्रतिशत, माओवादी केन्द्रले ११/१ प्रतिशत र राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीले ७/७ प्रतिशत मत पाएका छन्।

जसपाले भने ३/१ प्रतिशत मत पाएकाले गर्दा उसले थेसहोल्ड ३ प्रतिशत कठाउन सक्ने

आलोपालो...

थापाले त अब ड्राइमिङ सिटबाट चालक नबद्देसम्म मुलुक बदलिन पार्टी पनि बदलिन भनेका हुनाले देउवालाई भट्का लागेको छ। काठमाडौं ५ बाट प्रदिप पौडेलले एमालेका वरिष्ठ उपाध्यक्ष इश्वर पोखरेलालाई पराजित गर्दै संसदमा युको र उनी कृष्णप्रसाद रिटौला पक्षमा भएपनि नेतृत्व बदल्ने पक्षमा थापा र शर्मासँगै रहेका हुनाले छैर्हाँ पटक प्रधानमन्त्री बन्ने देउवाको योजनालाई निर्वाचनको परिणामले र युवाको हस्तक्षेपले असहज अवस्थामा पुर्याईदिएको छ।

माओवादी केन्द्र र नेकपा एकीकृत

समाजवादीले समेत राम्रो चुनावी परिणाम ल्याउन नसकेका र कांग्रेसले आशा गरेजस्तो परिणाम पनि नायाकोले गर्दा देउवा दाहाल र माधव नेपाललाई संकट थपिएको छ। संसदमा राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी, जनमत पार्टी र उन्मुक्ति पार्टीको बलियो उपरिथिति सहित राप्रापाको थप सत्ता गठबन्धनलाई थप संकट देखिएको छ। माधव नेपाल नेतृत्वको पार्टी र राष्ट्रिय पार्टी बन्न रस्ते अवस्थामा समेत प्रतिरोध आउन सक्ने सम्भावना समेत रहेको छ। यस पारिणामले गर्दा देउवा र दाहालको आलोपालो प्रधानमन्त्री बन्ने चाहनामा डेस लाग्न सक्छ।

ल्याउन सकेन।

पटक पटक पानी वितरण गर्ने समय निर्धारण गरिएपनि पानी ल्याउन सरकार असफल सावित भयो। यी सबै कारणहरूले गर्दा जनतामा उत्साह नवेखिएको हो। २०७४ सालमा भएको आम निर्वाचनमा अहिलेको भन्दा निकै कम मतदाता रहेका भएपनि त्यसबेला ६७/६८ प्रतिशत मत खसेको थियो भने अहिले १ करोड ७९ लाख भन्दा बढी मतदाता रहेका भएपनि ६१ प्रतिशतमात्र मत खस्तु जारीनीतिक दल र सरकारलाई जनताले विश्वास नगरेकै रूपमा लिनुपर्दछ। यस पटकको निर्वाचनमा तुला र पुराना भनिएका दलहरूलाई जनताले रुचाएको देखिएन। जनताले ५ महिनाअघि गठन भएको राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीलाई उत्साहपूर्वक मतदान गरेका हुनाले अब पनि यिनै राजनीतिक दलहरूले जनतालाई वेवास्ता गर्ने र सरकार बनाउने र गिराउने खेलमै समय विताउने हो भने तुला दलहरूलाई खतराको घट्टी बज्ञे निश्चित जस्तै रहेको छ।

एडस तथा यौन रोगबाट बच्न

- सुरक्षित यौन सम्पर्क गराँ।
- यौन सम्पर्क गर्दा कण्डमको प्रयोग गराँ।
- जीवाणुरहित सुईको मात्र प्रयोग गराँ।
- एचआईभी नियमित परीक्षण गराँ।
- यौन रोगको लक्षण देखिएमा चिकित्सकसँग परामर्श गराँ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

अवस्था देखाएको भएपनि सम्पूर्ण मत परिणाम सार्वजनिक नभएसम्म यसै हुँच भन्ने अवस्था देखिएको छैन।

राष्ट्रिय मान्यता पाउन सासकेका दलहरूका सासदले स्वतन्त्र सासदको हैसियतमा संसदमा भाग लिन पाउने भएपनि उनीहरूलाई दलको हवीप लाग्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ। राष्ट्रिय मान्यता नपाउने दललाई दुई असुविधा हुँच। पहिलो हो अर्को निर्वाचनमा जाँदा उनीहरूको चुनाव चिन्ह दलहरूको आकार अनुसारको ऋममा हुँदैन भने संसदीय दल र नेताका लागि कार्यालय राख्ने व्यवस्थासम्म हुँदैन। राष्ट्रिय दल भएपनि १० भन्दा कम सासद भएमा उनीहरूलाई संसदले कार्यालय उपलब्ध गराउने गरेको छैन। यस पटकको निर्वाचनमा सबै भन्दा तुलो धक्का भने माओवादी केन्द्र र नेकपा एकीकृत समाजवादीलाई नै परेकोले पुष्टकमल दाहालको प्रधानमन्त्री बन्ने सपनालाई समेत चुनावी परिणामले धक्का दिन सक्छ।

टुरिस्ट...

निर्वाचनमा गएको थियो। नेपाली कांग्रेसका सभापति एवं प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले त आँग्ले जन्माईदिएको पार्टीलाई मत दिन जनतासँग पटक पटक आग्रह गरेका थिए भने माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालले समेत त्यस्तै आग्रह गरेका थिए। तर जनताले उनीहरूको आग्रहलाई अस्वीकार गरेका छन्।

२०८८ सालमा भएको आम निर्वाचनपछि अहिले सबैभन्दा कम मत खसेको छ। २०७० सालमा भएको संविधानसभाको निर्वाचनमा ७८/४४ प्रतिशत मत खसेकोमा अहिले मतदाताको सच्चा १ करोड ७९ लाख भन्दा बढी भएपनि ६१ प्रतिशत मत खस्तु भनेको राजनीतिक दलहरूले विश्वास गर्न नसकेको हुन सक्छ।

ताओवादी र...

२०७४ को निर्वाचनमा जसपा र लोसपाले प्रतिनिधिसभामा प्रत्यक्षतर्फ ११ सिट जितेको थिए उनीहरूले दुवैले गरेका र समानुपातिक तर्फबाट १३ सिट जितेका थिए तर यस पटकको निर्वाचनमा उनीहरू विभाजित भएर निर्वाचनमा गएका हुनाले उनीहरूले परायज भोग्नुपरेको छ।

त्यसैगरी माओवादी केन्द्रलाई पनि यस

दल र सरकारको असफलताको धोतक हो। यसरी आम चुनावमा मतदाताको संख्या घट्न भनेको चिन्ताको विषय हो। यस पटकको निर्वाचनमा कुनैपनि मतदान केन्द्रमा भिडभाड भएन, लाइन पनि बस्तु परेन।

गत वैशाखमा भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा जति पनि कारण हुन सक्छ धेरै निर्वाचन क्षेत्रमा दुरिष्ट उम्मेदवार उठाइनु र दुरिष्ट उम्मेदवारलाई स्थानीयहरूले विश्वास गर्न नसकेकोले गर्दा उम्मेदवारलाई उम्मेदवार उठाएकाले गर्दा जनताले उनीहरूलाई आग्रहलाई अस्वीकार गरेका छन्।

पटकको निर्वाचनमा तुलो धक्का लागेको छ। २०७४ को निर्वाचनमा माओवादी केन्द्रले प्रत्यक्ष र समानुपातिक गरी ५३ सिट पाएकोमा अहिले त्यो सिट संख्या घट्ने निश्चित जस्तै रहेको छ। माधव नेपालले नेतृत्व गरेको नेकपा एकीकृतलाई त थेस होल्ड कठाउन मुस्किल पर्ने सम्भावना समेत रहेको र माधव नेपालले पार्टी विभाजनको औचित्य समेत पुष्टि गर्न नसक्ने अवस्थामा माधव नेपाल पुरेका छन्।

राजनीतिक दलहरू र जनप्रतिनिधिहरूपति नै वितृष्णा फैलिएको छ। यो लोकसंत्वरको लागि खतराको संकेत हुन सक्छ। निर्वाचन जितेकोपछि निर्वाचन जितेले आ आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रमा गएनन्। दुरिष्ट उम्मेदवार भएका कारणले पनि त्यस्तो भएको हुन सक्छ। काठमाडौं उपत्यकाकै दुरिष्ट उम्मेदवारहरू आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रका जनताका समस्याहरू समाधान गर्न लागि परेको खण्डमा मात्र राजनीतिक दल र नेतृत्वप्रति जनताको विश्वास बढ्न सक्छ। जनताले मत त विभिन्न तहबाट दिएका हुन्छन्। प्रलोभनमा परेको डर, धम्की र त्रासका कारण पनि त्यसैको मत लिएर जित्युभन्दा जनताको मन जित्यु आवश्यक छ।

रक्षासिसी

मागिएका तत्कालीन सभामुख सुभाष नेम्वाडलाई दिँदै नदिई संविधान निर्माण बैला विवाद समाधान समितिका अध्यक्ष रहेका बाबुराम भट्टराट सुभावको २ बोरा थन्याइदिए। अहिले उनले समेत इसाम विश्वासीहरूको विश्वास प्राप्त गर्न सफल भएको देखिएन। कति महान छन, नेपालीहरू। अहिलेको गठबन्धन सरकारले जनगणनाको रिपोर्ट किन दबायो? भने प्रश्न पनि तुनावी परिणामसँग जोडिएको तर्क छ केही विश्लेषकहरूको। इण्डो-पश्चिमाले चुनावका माध्यमबाट आफ्नो अभिष्ठ पूरा गरिछायो।

बुझेनेले अहिले आएर बुझेका छन् राजा निर्भकुश भए भनेर फालेको होइन रहेछ। भ्रष्टाचार, वैदेशिक हस्तक्षेप र धर्मान्तरणका ब